

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 3To/66/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6125010195
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mário Šulej
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6125010195.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mária Šuleja a sudcov JUDr. Michaely Bucekovej, PhD., LL.M. a JUDr. Andreja Matušovica, na verejnom zasadnutí konanom dňa 20. augusta 2025 v trestnej veci obžalovanej A. B. za prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., o odvolaní obžalovanej proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 12.05.2025, sp. zn. 9T/21/2025 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Tr. por. z r u š u j e napadnutý rozsudok okresného súdu v časti výroku o treste, ktorým bol obžalovanej uložený trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel akéhokoľvek druhu na doživotie.

Rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovanej A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., trvalým pobytom C., D. XXXX/X, podľa § 61 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 7 Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., § 438d, druhá veta Tr. zák. u k l a d á trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá vo výmere 7 (sedem) rokov.

Vo výroku o vine zostáva napadnutý rozsudok okresného súdu nedotknutý a vo zvyšnej časti výroku o treste nezmenený.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom bol obžalovaná A. B. uznaná za vinnú z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že dňa 01.03.2025 o 10.35 hod. v C., E. F. D. viedla pod vplyvom alkoholu (najmenej 1,14 mg/l v dychu) osobné motorové vozidlo G. H. H., ev. č. C. XXXXX.

Za to bol obžalovanej podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov.

Podľa § 51 ods. 1 Tr. zák. s poukazom na § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. bol obžalovanej výkon trestu odňatia slobody podmienenečne odložený a uložený probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe vykonávaný probačným a mediačným úradníkom.

Podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. bola obžalovanej ustanovená skúšobná doba 30 mesiacov.

Podľa § 51 ods. 2, ods. 3 písm. b) Tr. zák. bolo obžalovanej zakázané, aby v skúšobnej dobe podmienenečného odsúdenia požívala alkoholické nápoje.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2, ods. 5 písm. a) Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. bol obžalovanej uložený trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel akéhokoľvek druhu na doživotie.

Proti tomuto rozsudku podala obžalovaná na hlavnom pojednávaní odvolanie, ktoré odôvodnila prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním doručeným okresnému súdu dňa 16.06.2025, a to proti výroku o treste.

Najprv poukázala na výrokovú odsudzujúcu časť napadnutého rozsudku, s ktorou sa však nestotožnila, pokiaľ ide o uložený trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel akéhokoľvek druhu na doživotie. Ďalej argumentovala nasledovne:

„Mám za to, že trest uložený týmto rozsudkom je neprimerane prísny, a to najmä vo vzťahu k mne uloženému trestu zákazu činnosti na doživotie, ktorý považujem za neprimeraný, nezohľadňujúci príslušné, na danú vec sa vzťahujúce hmotno-právne ustanovenia, a taktiež vymykajúci sa súčasnej judikatúre najvyšších súdnych autorít, čo dôvodím nasledovne.

Som presvedčená, že súd niektoré hmotno-právne ustanovenia pri ukladaní trestu úplne opomenul a niektoré síce vo svojom odôvodnení spomenul, avšak ich podľa môjho názoru nesprávne vyložil, čo viedlo k uloženiu neprimeraného trestu. Súd podľa môjho názoru pri ukladaní trestu, konkrétne pri uložení doživotného trestu zákazu činnosti vôbec nezohľadnil skutočnosti potvrdené relevantnou judikatúrou odvolacích súdov, na ktoré sa má pri zvážení neuloženia doživotného trestu zákazu činnosti zobrať zreteľ. Ustanovenie § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona síce súdu ukladá obligatórnu povinnosť takýto trest uložiť, avšak pri existencii okolností hodných osobitného zreteľa tak urobiť nemusí, ak by bol takýto trest neprimeraný, a to prostredníctvom aplikácie ustanovenia § 438d Trestného zákona, resp. § 39 Trestného zákona, a teda mimoriadnym znížením trestu, ku ktorému môže dôjsť aj vo vzťahu k doživotnému trestu zákazu činnosti, čo podporujem aj relevantnou judikatúrou, ktorú budem citovať v ďalších častiach odôvodnenia môjho odvolania. Taktiež v tomto prípade prichádza do úvahy ust. § 438d Trestného zákona, nakoľko k jednému z mojich odsúdení došlo pred rokom 2011, teda pred účinnosťou ustanovenia zákona zakotvujúceho doživotný trest zákazu činnosti. Pri úvahe o tom, či má dôjsť k aplikovaniu tohto ustanovenia, a teda neprihliadnutiu na odsúdenie, ku ktorému došlo pred rokom 2011, by mal súd zohľadniť čas, ktorý uplynul od môjho prvého odsúdenia, čo je v mojom prípade viac ako 25 rokov. Som presvedčená, že v tomto prípade je nutné zohľadniť aj časové hľadisko, čo však súd v mojom prípade neurobil i napriek tomu, že je to v rozpore s rozhodovacou činnosťou naprieč takmer všetkými krajskými súdmi. Taktiež sa mal zohľadniť fakt, že som sa nedopustila žiadnej inej trestnej činnosti, s výnimkou odsúdení za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky, kedy som nebola trestne stíhaná za žiadnu inú trestnú činnosť, a teda som inak viedla riadny život pracujúcej ženy, ktorá vychovala dvoch synov. Teda mimo týchto, menej závažných trestných činov som viedla riadny život. Chcem zdôrazniť aj to, že vo vzťahu k týmto jej predchádzajúcim dvom odsúdeniam sa na mňa navyše hľadí, ako keby som nebola odsúdená. Taktiež som sa nedopúšťala žiadnych závažnejších priestupkov na úseku dopravy, a ak aj nejaké boli, týkali sa napríklad nesprávneho parkovania, teda menej závažné, pričom aj ich počet bol minimálny. Nehovoriac o tom, že prvé odsúdenie pred rokom 2011, na ktoré sa nemusí v tomto prípade prihliadať, mi bola nameraná hladina alkoholu v dychu 1,35 promile, teda šlo o hladinu alkoholu, ktorá nejakým výrazným spôsobom nepresahovala hraničnú hodnotu jedného promile, ktorá je požadovaná pre možnosť vyvedenia trestno-právnych následkov, čo sa taktiež môže považovať za okolnosť hodnú aplikovania ust. § 438d Trestného zákona (aj v zmysle nižšie citovanej judikatúry). Taktiež by bolo potrebné zobrať zreteľ na to, že ani pri jednom zo skutkov som nespôsobila žiadnu vážnu dopravnú nehodu, nespôsobila som nikomu žiadnu ujmu na zdraví, a ani nejakú výraznú škodu na majetku. Viem, že ani toto nie je ospravedlnením, avšak je to potrebné pri ukladaní trestu zohľadniť, v rámci hodnotenia následkov mojej trestnej činnosti. Taktiež si dovoľm poukázať na fakt, že som sa svojmu problému s alkoholom postavila čelom, pričom som sa sama dobrovoľne podrobila protialkoholickému liečeniu, a to dokonca ústavnou formou, ktorý už toho času vykonávam. Judikatúra krajských súdov, ako aj najvyššieho súdu hovorí jasne, že mimoriadne okolnosti v zmysle ust. § 438d Trestného zákona exaktne vymedzené nie sú, avšak majú sa nimi na mysli okolnosti týkajúce sa osoby obvineného a spôsobu spáchania trestného činu.

Čo sa týka aplikácie ust. § 438d Trestného zákona, tak v tomto prípade podľa môjho názoru súd prvého stupňa stanovil neadekvátne prísne kritériá pri výklade pojmu mimoriadnych okolností, keď ich v mojom prípade nevzhladol. Súd vôbec nezobral zreteľ na skutočnosti, ktoré som uviedla k okolnostiam prvého skutku, za ktorý som bola odsúdená pred rokom 2011. Daný skutok sa stal tak, že som chcela na aute prejsť len veľmi krátku vzdialenosť z jedného domu do druhého v rámci jednej dediny, pričom nameraná hladina alkoholu veľmi málo presahovala hranicu jedného promile (koncentrácia alkoholu nepresiahla ani 1,5 promile). Opätovne chcem zdôrazniť, že od prvého odsúdenia uplynulo viac ako 25 rokov, počas

ktorých som sa nedopustila žiadnej inej trestnej činnosti (s výnimkou trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky), nebola som frekventovane priestupkovo postihovaná a viedla som inak riadny život.

Čo si dovoľm osobitne namietat', je nesprávny postup súdu pri vysporiadaní sa s ust. § 39 Trestného zákona. V záverečnej reči obhajoba dávala na vedomie, že v tomto prípade sú splnené okolnosti mimoriadneho zníženia trestu, ktorý sa jednoznačne aplikuje aj na trest zákazu činnosti, nie len na trest odňatia slobody. Súd len stroho skonštatoval, že nezistil existenciu okolností, ktoré by pri ukladaní trestu zákazu činnosti umožnili aplikovať ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona. Súd absolútne opomenul ustanovenie § 39 ods. 5 Trestného zákona, ktoré hovorí o mimoriadnom znížení trestu o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Tým, že som na hlavnom pojednávaní učinila vyhlásenie, je u mojej osoby daná existencia dôvodov pre mimoriadne zníženie trestu. Taktiež si dovoľm poukázať aj na § 39 ods. 1 Trestného zákona, v zmysle ktorého ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Chcem na tomto mieste uviesť aj to, že vodičský preukaz k svojmu životu nevyhnutne potrebujem, nakoľko moje deti žijú mimo mesta C., I. D. žijem ja, a teda na ich pomoc sa v tomto smere spoľahnúť nemôžem. Môj druh, s ktorým žijem v spoločnej domácnosti, je už starší človek, pričom často potrebuje navštevovať lekárov za účelom rôznych vyšetrení, liečby a podobne, čo som zastrešovala doposiaľ ja. Verím, že strata vodičského preukazu len na istý čas by bol dostatočným trestom, pričom doživotný trest sa mi javí ako neprímerane prísny. Doživotný trest už nie je možné nijako zvrátiť, nakoľko naša právna úprava nepripúšťa podmienené upustenie od jeho ďalšieho výkonu, v čom vidím jeho neprímeranú prísnosť, aj s ohľadom na fakt, že som sa sama dobrovoľne podrobila ústavnej liečbe proti závislosti od alkoholu, a teda som jednoznačne prejavila snahu o moju trvalú nápravu. Nehovoriac o tom, že v mojom prípade mi bol takýto trest uložený, aj napriek tomu, že jedno z mojich odsúdení bolo pred rokom 2011, teda pred účinnosťou zákona, na podklade ktorého mi bol uložený doživotný trest zákazu činnosti, a teda šlo o uplatnenie retroaktivity v neprospech mojej osoby.

V tejto časti odôvodnenia môjho odvolania si dovoľm zacitovať a poukázať na relevantnú judikatúru, ktorá podporuje moje tvrdenie, že trest zákazu činnosti na doživotie v mojom prípade byť uložený jednoznačne nemal, nakoľko sú tu dané okolnosti, ktoré dostatočne odôvodňujú, aby mi takýto trvalý a nezvratný trest uložený nebol, a teda nedošlo k aplikácii ustanovenia § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona, nakoľko uloženie takéhoto trestu sa javí ako neprímerane prísne.

V zmysle rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa: 23. 3. 2016, sp. zn. 1To/8/2016: „Krajský súd má za to, že vyššie uvedené predchádzajúce odsúdenia obžalovaného za trestný čin opilstva podľa §201 Tr.zák. neboli tak závažné pre aplikovanie ustanovenia § 61 ods. 5 písm. a/ Tr. zák., práve vzhľadom na uvedené okolnosti ich spáchania (nedošlo k dopravnej nehode, k žiadnej škode ani ujme na zdraví) a vyššie uvedené časové odstupy od uvedených odsúdení, ku ktorým došlo pred 40. resp. 37. rokmi, pri skutkoch ktorých mal obžalovaný hladinou alkoholu nepatrne presahujúcou dolnú hranicu, resp. pri spodnej hranici, vyžadovanú pre označený trestný čin, pričom opačný postup (branie tejto skutočnosti do úvahy a ukladanie trestu zákazu činnosti na doživotie) by bolo pre obžalovaného neprímerane prísne. Keďže v teraz prejednávanej veci dochádza u obžalovaného k jeho odsúdeniu za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, ktorý už bol za taký trestný čin, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku odsúdený, prichádza do úvahy v zmysle § 61 ods. 3 Tr. zák. uložiť trest zákazu činnosti v hornej polovici trestnej sadzby uvedenej v ods. 2 k § 61 Tr. zák. (1 - 10 rokov). S prihliadnutím najmä na to, že trestného činu opilstva podľa § 201 Tr. zák. ktorý odôvodňuje ukladanie trestu zákazu činnosti v teraz prejednávanej veci, v hornej polovici zákonnej trestnej sadzby, sa obžalovaný dopustil pred 40., resp. 37. rokmi, pri súčasne prejednávanom prečine ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., ovplyvnenie obžalovaného alkoholom len nepatrne presiahlo dolnú hranicu ovplyvnenia, vyžadovanú pre tento prečin, ako aj berúc do úvahy osobné pomery obžalovaného, najmä jeho vek (v čase činu mal takmer 59 rokov), mal krajský súd za to, že obžalovanému je postačujúci trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v hornej polovici zákonnej trestnej sadzby, avšak tesne nad stredom trestnej sadzby (päť a pol roka), to znamená v trvaní 6 rokov. Odvolací súd takto

postupoval, pričom pri ukladaní uvedeného trestu použil aj zákonné ustanovenia, ktoré bolo treba v zmysle zákona použiť (§438d Trestného zákona a § 38 ods. 2 Trestného zákona), aby z ukladania tohto trestu, priamo z jeho výroku bolo zrejmé, na základe akých ustanovení tak súd konal. Z vyššie uvedených dôvodov preto krajský súd rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozsudku, keď ohľadne napadnutých výrokov o treste, urobil nápravu, okrem už vyššie odôvodneného trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu, aj uložením obžalovanému miernejšieho trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu vo výmere 6 rokov, pričom v ostatných častiach zostal napadnutý rozsudok nedotknutý.“

V zmysle rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 04.11.2014, sp. zn. 5To/9/2014: „V súvislosti s výrokom o treste zákazu činnosti krajský súd tiež zistil, že v posudzovanom prípade je potrebné použiť ustanovenie § 438d Tr. zák., podľa ktorého ustanovenie § 61 ods. 3 a 5 sa vzťahuje aj na osobu, ktorá bola odsúdená za niektorý z trestných činov uvedených v § 61 ods. 3 alebo 5 pred 1. novembrom 2011, ak táto osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 61 ods. 3 alebo 5 po 1. novembri 2011. Súd však nemusí vziať do úvahy odsúdenie uložené pre 1. novembrom 2011, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a použitie trestnej sadzby trestu zákazu činnosti uvedenej v § 61 ods. 3 alebo 5 neprimerane prísne. Podľa § 61 ods. 5 písm. a) Tr. zák., súd uloží trest zákazu činnosti na doživotie, ak odsudzuje páchatel'a za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, hoci už bol za taký trestný čin dvakrát odsúdený. Skutok, za ktorý bol obžalovaný odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica z 11.04.2000, sp. zn. 3T 31/00 spáchal v septembri 1999 a bol mu uložený podmienený trest odňatia slobody, pričom v skúšobnej dobe sa osvedčil. Skutok, za ktorý bol odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Prievidza zo 07.04.2008, sp. zn. 3T 81/08 obžalovaný spáchal 04.11.2007 a bol mu uložený podmienený trest odňatia slobody a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkého druhu na dobu dvoch rokov. Uznesením z 10.07.2009 súd podmiennečne upustil od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti a obžalovaný sa v oboch skúšobných dobách osvedčil. Vzhľadom na dobu, ktorá uplynula od týchto odsúdení a obidva skutky boli spáchané po 00.00 h, kedy je minimálna premávka, aj krajský súd dospel k záveru, že uloženie trestu zákazu činnosti na doživotie, by bolo skutočne neprimerane prísne. Krajský súd však obžalovanému sprísnil trest zákazu činnosti tak, že tento trest mu uložil na dobu 10 rokov. Obžalovaný sa totiž prejavil ako nedisciplinovaný vodič, ktorý sa opakovane dopúšťa trestnej činnosti spáchanej v doprave a tiež rôznych priestupkov. Uložený podmienený trest v kombinácii s dlhším trestom zákazu činnosti, potom považoval krajský súd za dostatočný a zákonný.“

V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 23. 3. 2017, sp. zn. 5 Tdo 10/2017: „Po preštudovaní spisu dospel dovolací súd k názoru, že krajský súd nepochybil pri ukladaní výšky trestu zákazu činnosti, keď prihliadol na okolnosti predchádzajúcich odsúdení a neaplikoval § 61 ods. 5 Tr. zák. Aj keď Trestný zákon účinný od 1. januára 2006 nešpecifikuje mimoriadne okolnosti prípadov, za takéto možno považovať osobu obvineného a spôsob spáchania trestného činu. Z dostupných starších odsúdení (rozsudok Mestského súdu v Bratislave zo 14. júla 1977, sp. zn. 5T 188/1977 a rozsudok Obvodného súdu Bratislava I z 8. februára 1979, sp. zn. 3T 144/1978) je zrejmé, že obvinený spáchal trestné činy vo veku 22, resp. 23 rokov. Napriek tomu, že sa uvedených konaní dopustil v rozmedzí roka a pol, nie je možné mu rigorózne pričítať protispoločenské konanie takmer po 40 rokoch. Obvinený nebol od uvedených odsúdení trestne stíhaný za žiadnu trestnú činnosť. Na úseku dopravy sa síce dopustil priestupkov, avšak tieto neboli prevažne závažného charakteru. V rozmedzí rokov 2012 – 2015, na ktoré poukazuje generálny prokurátor, bol obvinený postihnutý 11. decembra 2012 za státie na vyhradenom parkovisku, pred vjazdom na cestu z miesta mimo cesty podľa § 25 ods. 1 písm. n/ zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o cestnej premávke“), 30. októbra 2013 za neodovzdanie vodičského preukazu zadržaného v súvislosti s prejednávanej skutkom z 12. októbra 2013 podľa § 98 ods. 1 písm. e/ zákona o cestnej premávke a 20. októbra 2015 za vedenie motorového vozidla bez vodičského oprávnenia. Posledne menovaný priestupok by bol spôsobilý na odôvodnenie trestu zákazu činnosti na doživotie. Nakoľko priestupok bol prejednaný v správnom konaní s uložením pokuty 300 Eur a zákazu vedenia motorových vozidiel do 10. februára 2017, dovolací súd na neho neprihliadol. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že trest zákazu činnosti na doživotie by ani nevedel k náprave páchatel'a jazdiaceho bez vodičského oprávnenia. Pri opakovaných porušeníach pravidiel cestnej premávky by bolo na zváženie, či sa obvinený nedopustil trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia. Dovolací súd zastáva názor, že použitie trestnej sadzby trestu zákazu činnosti ustanovenej v § 61 ods. 5 písm. a/ Tr. zákona, ktorým by sa obvinenému

uložil trest zákazu na doživotie, by bol neprimerane prísny vzhľadom na osobu páchatel'a, okolnosti predchádzajúcich prípadov, na ktoré správne poukázal krajský súd, ako i časové hľadisko. Uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke vo výmere 6 rokov splní účel trestu v súlade s ustanovením § 34 Tr. zák., kedy súd pri ukladaní trestu dôkladne hodnotil nielen osobu obvineného, jeho osobné pomery a možnosti nápravy, ale dbal i na to, aby ukladaný trest odrážal minulosť obvineného z hľadiska jeho postoja k dodržiavaniu spoločenských noriem tak, aby trest bol uložený so zreteľom na zabránenie v páchaní trestnej činnosti a kládol pri ukladaní trestu aj dôraz na vytvorenie podmienok na výchovu obvineného. Zároveň nie je možné opomenúť, že obvinený je v dôchodkovom veku a po skončení trestu zákazu činnosti bude povinný sa podrobiť preskúmaniu zdravotnej spôsobilosti, psychickej spôsobilosti a preskúšaniam odbornej spôsobilosti v zmysle § 91 ods. 6 zákona o cestnej premávke a v prípade vrátenia vodičského preukazu aj lekárske prehlídkam pre vysoký vek podľa § 87 ods. 4 zákona o cestnej premávke.“

V zmysle rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 16. 12. 2021, sp. zn. 4To/102/2021: V tomto smere však krajský súd poukazuje aj na ust. § 438d Tr. zák., kde Trestný zákon hovorí o tom, že ust. § 61 ods. 3 a 5 sa vzťahuje aj na osobu, ktorá bola odsúdená za niektorý z trestných činov uvedených v § 61 ods. 3 alebo 5 pred 1. novembrom 2011, ak táto osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 61 ods. 3 alebo 5 po 1. novembri 2011. Súd však nemá vziať do úvahy odsúdenie uložené pred 1. novembrom 2011, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo toto pre páchatel'a použitie neprimerane prísne. Krajský súd je toho názoru, že trestať obžalovaného doživotným trestom zákazu činnosti potom, čo v predchádzajúcich dvoch obdobných skutkoch sa dopustil takmer pred dvadsiatimi rokmi, ako bol v súčasnosti trestne stíhaný, by bolo neprimerane prísne a trest zákazu činnosti na doživotie tak, ako mu bol uložený prvostupňovým súdom, sa aj krajskému súdu javí byť neadekvátne a z toho dôvodu preto, akceptujúc práve ust. § 438d Tr. zák., rozhodol, že v tomto smere je potrebné odvolaniu obžalovaného vyhovieť a preto napadnutý rozsudok vo výroku o treste zákazu činnosti u obžalovaného J. A. zrušil a rozhodujúc sám potom tomuto uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu vo výmere 6 rokov, pričom je toho názoru, že takýto trest je spravodlivý a primeraný vo vzťahu k obžalovanému, aj keď je zrejmé, že vzhľadom na všetky okolnosti prípadu si aj obžalovaný mal byť vedomý toho, že mu môže byť ukladaný aj najprísnejší trest zákazu činnosti a to trest zákazu činnosti na doživotie. Krajský súd je toho názoru, že aj takýto miernejší trest bude stačiť na nápravu a prevýchovu obžalovaného a v prípade, ak by sa tak nestalo, tak potom už musí niesť všetky následky s tým spojené samotný obžalovaný.

V zmysle rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici 20. 12. 2023, sp. zn. 3To/96/2023: „Pokiaľ ide o trest zákazu činnosti zákonom ustanovená trestná sadzba predstavovala rozpätie od 1 roka do 10 rokov, avšak v dôsledku použitia § 61 ods. 3 Tr. zák. bolo možné uložiť trest len v hornej polovici trestnej sadzby. Zároveň bol ustálený pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností na 1 : 0 a keďže poľahčujúce okolnosti prevažovali nad priťažujúcimi došlo podľa § 38 ods. 3, 8 Tr. zák. k zníženiu hornej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby o 1/3-inu, a preto bolo možné obžalovanému uložiť v konečnom dôsledku trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá od 5 rokov a 6 mesiacov do 8 rokov a 6 mesiacov. Odvolací súd okrem pomeru poľahčujúcich a priťažujúcich okolností zároveň podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. prihliadol aj na mieru závažnosti poľahčujúcej okolnosti, ktorá vyznievala v prospech obžalovaného. Okrem toho bolo potrebné prihliadnuť na vyhlásenie viny obžalovaného na hlavnom pojednávaní, ktoré taktiež vyznievalo v prospech obžalovaného a bolo prípadným samostatným zákonným dôvodom na zníženie trestu o 1/3-inu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby pre tento druh trestu. Podľa § 61 ods. 5 písm. a) Tr. zák. súd uloží trest zákazu činnosti na doživotie, ak odsudzuje páchatel'a za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, hoci už bol za taký trestný čin, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, dvakrát odsúdený. Podľa § 438d Tr. zák. ustanovenie § 61 ods. 3 a 5 sa vzťahuje aj na osobu, ktorá bola odsúdená za niektorý z trestných činov uvedených v § 61 ods. 3 alebo 5 pred 1. novembrom 2011, ak táto osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 61 ods. 3 alebo 5 po 1. novembri 2011. Súd však nemusí vziať do úvahy odsúdenie uložené pred 1. novembrom 2011, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a použitie trestnej sadzby trestu zákazu činnosti ustanovenej v § 61 ods. 3 alebo 5 neprimerane prísne. Na rozdiel od okresného súdu mal krajský súd za to, že použitie trestnej sadzby podľa § 61 ods. 5 písm. a) Tr. zák. by bolo pre obžalovaného neprimerane prísne vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov. Na začiatok je potrebné zdôrazniť, že obžalovaný už tresty uložené v prvých dvoch posudzovaných prípadoch vykonal

a hľadá sa na neho ako keby odsúdený nebol, pričom táto skutočnosť vyznieva zásadne v jeho prospech oproti stavu, ak by tieto odsúdenia zahladené neboli. V prvom prípade obžalovaný motorovým vozidlom narazil do pred ním idúceho vozidla, hladina koncentrácie alkoholu v jeho krvi bola stanovená na 2,51 promile, pričom spôsobil dvom poškodeným ublíženie na zdraví, ktorých doba liečenia však nepresiahla 15 dní a zároveň škodu na majetku, ktorá nepresiahla výšku 3 000,- eur. V druhom prípade obžalovaný viedol nákladné motorové vozidlo, avšak hladina koncentrácie alkoholu v jeho krvi len tesne presiahla minimálnu hranicu, ktorá je potrebná na spáchanie trestného činu a predstavovala 1,2 promile. Navyše obžalovaný nespôsobil žiadnu škodu na zdraví, ani na majetku. Druhý z posudzovaných trestných činov bol spáchaný v roku 2017, avšak prvý už v roku 2000, t.j. viac ako 22 rokov pre spáchaním tretieho trestného činu, ktorý bol obžalovanému kladený za vinu v tomto trestnom konaní. Práve tak dlhý odstup času je ďalšou významnou okolnosťou vyznievajúcou výrazne v prospech obžalovaného. Vychádzajúc z rozhodujúcich skutočností krajský súd neaplikoval pri ukladaní trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá § 61 ods. 5 písm. a) Tr. zák., pretože uloženie takéhoto trestu na doživotie by bolo pre obžalovaného neprimerane prísne, pričom nevzal do úvahy prvé z posudzovaných odsúdení. Okrem toho pri ukladaní trestu v prebiehajúcom konaní prihliadol taktiež na osobné, rodinné a pracovné pomery obžalovaného tak ako sú uvedené v odôvodneniach odvolania a napadnutého rozsudku, dôležitým bolo najmä to, že zabezpečuje pre rodinu pravidelný legálny príjem. Súčasne bolo potrebné vziať do úvahy aj § 34 ods. 3 Tr. zák. Na druhej strane však nemožno prehliadnuť jeho sklon k protiprávnemu konaniu, i keď naposledy bol na území K. B. odsúdený v roku 2006. Zároveň bol viackrát sankcionovaný za priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ktoré však nespáchal závažným spôsobom a boli mu za ne uložené pokuty najviac do výšky 100,- eur. Nemožno opomenúť ani to, že v tomto prípade hladina koncentrácie alkoholu v jeho krvi nepresiahla 1,5 promile, pričom obžalovaný nespôsobil žiadnu škodu na zdraví, ani na majetku. Vzhľadom k tomu odvolací súd popri uloženom najprísnejšom druhu trestu a to trestu odňatia slobody, súčasne uložil obžalovanému trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá pod hornou hranicou upravenej trestnej sadzby pre tento druh trestu, a to vo výmere 8 rokov.“

V zmysle uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 6. 3. 2019, sp. zn. 3To/12/2019: „Obžalovaný sa predmetnej trestnej činnosti dopustil pred 01.11.2011, okresný súd preto zvažoval, či v prípade obžalovaného neexistujú mimoriadne okolnosti preto, aby súd pri ukladaní trestu zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel nepostupoval podľa § 61 ods. 3 Trestného zákona a neukladal obžalovanému trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel v druhej polovici zákonom stanovenej trestnej sadzby. Okresný súd v tomto prípade zohľadnil skutočnosť, že obžalovaný pred spáchaním skutku viedol riadny život, ku skutku sa priznal, svoje konanie oľutoval a od posledného odsúdenia pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky uplynulo 10 rokov, pričom od vtedy, ako obžalovanému bolo vrátené vodičské oprávnenie v roku 2011, sa dopustil len jedného priestupku na úseku dopravy, a to pre rýchlu jazdu. Preto pri ukladaní trestu zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel prihliadol na tieto skutočnosti a podľa § 438d Trestného zákona uložil obžalovanému trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel vo výmere tri a polroka. Okresný súd vyslovil názor, že takýto trest je pre obžalovaného dostatočný a povedie k náprave obžalovaného, keď uloženie trestu zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel vo výmere 5 rokov a 7 mesiacov by v prípade obžalovaného bolo neprimerane prísne. V reakcii na odvolacie námietky okresného prokurátora krajský súd zdôrazňuje, že s touto argumentáciou prvostupňového súdu sa v celom rozsahu stotožnil, bolo by nadbytočné ju v tejto súvislosti a na tomto mieste znovu opakovať a aj podľa názoru krajského súdu uložený trest zákazu činnosti obžalovanému vo výmere troch rokov a šiestich mesiacov zodpovedá všetkým zákonným hľadiskám, na ktoré bol okresný súd povinný pri úvahách o výmere tohto trestu prihliadnuť.

Trest zákazu činnosti na doživotie a jeho ukládanie považujem vo všeobecnosti za ústavné nekonformné, kedy aj aktuálna judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky opakovane vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovila, že obligatórne ukládanie trestov pri niektorých druhoch trestných činov je v rozpore s Ústavou SR. Analogicky poukážem aj na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 1/2021-164, ktorým Ústavný súd SR vyslovil nesúlad ustanovení § 58 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. o ukladaní trestu prepadnutia majetku s Ústavou SR. V tomto náleze sa okrem iného uvádza: „72. Vychádzajúc z vývoja právnej úpravy konfiškácie v Trestnom zákone, z prehľadu úprav vo viacerých členských štátoch Európskej únie vrátane rozhodovacej činnosti tamojších súdov a z judikatúry ESLP a Súdneho dvora, dospel ústavný súd k záveru, že povinnosť súdu uložiť v taxatívne vymedzených prípadoch trest prepadnutia majetku je výnimočnou úpravou. 73. V podobe, v akej je posudzovaná zákonná úprava ustanovená a v akej sa až na niekoľko sporných a nepreukazných výnimiek uplatňuje,

nie je spôsobilá učiť zadosť referenčným normám, princípom ústavy a relevantnej judikatúre ESLP a Súdneho dvora, a to z týchto dôvodov:

a) odporuje princípu primeranosti trestov, keďže požiadavku uloženia trestu, ktorý je v konkrétnych okolnostiach veci primeraný a spravodlivý nahrádza nevyvrátiteľnou domnienkou, že v taxatívne určených prípadoch je primeraným a spravodlivým vždy iba trest prepadnutia majetku (čl. 1 ods. 1 ústavy, čl. 13 ods. 4 ústavy a čl. 16 ods. 2 ústavy); b) vytvára priestor na také zásahy do vlastníckeho práva dotknutých osôb, ktoré sú, resp. môžu byť v konkrétnom prípade neprimerané a odporujúce zásade ochrany legálne nadobudnutého majetku (čl. 20 ods. 1 ústavy).“

Ďalej si dovoľím poukázať na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 18/2020-31, ktorým Ústavný súd SR vyslovil, že ustanovenie § 61 ods. 5 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Predmetné ustanovenie zakotvovalo obligatórnu povinnosť uložiť trest zákazu činnosti na doživotie v prípade spáchania trestného činu usmrtienia podľa § 149 ods. 4 alebo 5, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku. Nižšie si dovoľím zacitovať niektoré časti predmetného nálezu, nakoľko tieto teoretické závery sú jednoznačne analogicky aplikovateľné aj na tento prípad.

„Európsky súd pre ľudské práva v súvislosti s trestom odňatia slobody na doživotie uviedol, že samotný trest odňatia slobody na doživotie je v súlade s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ak je daná možnosť jeho skrátenia. Dohovor síce nezakotvuje právo na skrátenie doživotného trestu, avšak dôležitá je možnosť trest preskúmať a skrátiť (Kafkaris proti Cypru, sťažnosť č. 21906/04, body 97 a 98). Aj keby bol trest odňatia slobody na doživotie vhodný v čase jeho uloženia, s plynutím času sa z neho stáva len chabá záruka spravodlivého a primeraného trestu. Odsúdený na doživotný trest odňatia slobody musí už od začatia výkonu trestu vedieť, čo má urobiť pre prepustenie a za akých podmienok a kedy sa jeho trest prehodnotí. Pokiaľ tieto požiadavky nie sú splnené, je trest už v momente svojho uloženia v nesúlade s čl. 3 dohovoru (Vinter a ďalší proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 66069/09, 130/10 a č. 3896/10). Nedostatkom akéhokoľvek obligatórne uloženého trestu je skutočnosť, že znemožňuje obžalovanému navrhnúť, aby súd pri uložení trestu vzal do úvahy osobitosti konkrétnej veci (Harkins a Edwards proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 9146/07 a č. 32650/07). V rozpore s ochranou ľudskej dôstojnosti je, ak odsúdený nemá možnosť opätovne po určitom čase získať slobodu (Bundesverfassungsgericht, BVerfGE 187, 45). Aj keď je, samozrejme, rozdiel v obmedzení osobnej slobody uväznením a púhou nemožnosťou legálne viesť motorové vozidlo, možno konštatovať určité prvky obsahového prekrytia oboch súvisiacich sankčných problematík.

Z hľadiska individuálnej prevencie ako prostriedku na dosiahnutie účelu trestu smerom k páchatelovi trestného činu usmrtienia pod vplyvom návykovej látky uloženie trestu odňatia slobody predstavuje rozhodujúcu ujmu s nepochybným odstrašujúcim vplyvom nielen na páchatela, ale aj na ostatných, ktorí by sa podobného protiprávneho konania mohli dopustiť. Obligatórne uložená doživotná sankcia zákazu činnosti zohľadňuje len represívnu funkciu trestu, a pritom, ako už bolo vysvetlené, kumulovanú.

Ústavnej zásade primeranosti trestu ako zásahu do základných práv a slobôd slúži jeho individualizácia. Jej naplnenie nie je len úlohou zákona, ale aj súdov, ktoré podľa čl. 50 ods. 1 ústavy rozhodujú o vine a treste, aj keď podľa zákona (čl. 49 ústavy) a pri viazanosti sudcu zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Primeranosť a s tým spojená potreba individualizácie trestu 8 v právnom štáte od zákona vyžaduje takú mieru trestu, ktorá súdu umožní uložiť primeraný a individualizovaný trest, a to práve v situácii nevyhnutnej kumulácie s obligatórnym uložením trestu odňatia slobody (§ 34 ods. 6 Trestného zákona, bližšie PL. ÚS 1/2021, bod 76). Obligatórny doživotný trest zákazu činnosti pri akomkoľvek páchatelovi trestného činu usmrtienia podľa § 149 ods. 4 a 5 Trestného zákona túto požiadavku nespĺňa, keďže konštrukcia zákona súdu ako zložke štátnej moci priamo zasahujúcej do základných práv rozhodovaním o vine a treste upiera možnosť individualizovať trest, a to v rámci sankčného súbehu s najprísnejším trestom, ktorým je trest odňatia slobody. Podľa zákona obligatórne ukladaný doživotný trest tak nad primeranú mieru zasahuje do základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy. To vedie k rozporu nielen so základným právom podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, ale aj k rozporu s čl. 1 ods. 1 ústavy. Z pohľadu potreby trestania ako prostriedku ochrany základných práv a slobôd iných možno cieľ doživotného trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá dosiahnuť aj šetrnejšími prostriedkami. Preto obligatórny doživotný trest zákazu činnosti popri treste odňatia slobody nie je nielen primeraným, ale ani nevyhnutným zásahom do základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy.

Vo všeobecnosti možno aj na základe nálezu ústavného súdu označeného v predchádzajúcom bode zhrnúť, že ak je za trestný čin Trestným zákonom ustanovený obligatórny trest odňatia slobody (§ 34 ods. 6 Trestného zákona, materiálne bez určujúceho vplyvu výnimky v závere tohto ustanovenia), ďalší trest v sankčnom súbehu nemá byť, pre ústavný súlad s čl. 1 ods. 1 ústavy v spojení so zásahom do konkrétneho základného práva alebo slobody podľa ústavy, ustanovený ako obligatórny, ak je zároveň absolútny a zároveň od jeho výkonu, čo je pre posudzovaný prípad, nie je možné upustiť.“

K možnostiam neuloženia doživotného trestu zákazu činnosti si dovoľím opätovne poukázať na už viackrát zmieňované ustanovenie § 438d Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. novembra 2011 Trestného zákona: „Ustanovenie § 61 ods. 3 a 5 sa vzťahuje aj na osobu, ktorá bola odsúdená za niektorý z trestných činov uvedených v § 61 ods. 3 alebo 5 pred 1. novembrom 2011, ak táto osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 61 ods. 3 alebo 5 po 1. novembri 2011. Súd však nemusí vziať do úvahy odsúdenie uložené pred 1. novembrom 2011, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a použitie trestnej sadzby trestu zákazu činnosti ustanovenej v § 61 ods. 3 alebo 5 neprimerane prísne.“

Nakoľko v tomto prípade došlo k jednému z predchádzajúcich odsúdení pred dňom 01.11.2011, nie je možné naň prihliadať, a teda trest zákazu činnosti na doživotie uložiť, nakoľko by šlo o uplatnenie retroaktivity v neprospech páchatel'a, ktorá je nespochybniteľne neprípustná. Nehovoriac o tom, že odvolacie súdy sa prikláňajú k tomu, že ak je jeden z uložených trestov trestu zákazu činnosti za predmetný trestný čin s odstupom niekoľkých rokov (v našom prípade viac ako dvadsať rokov), a ak páchatel' nebol viac súdne trestaný, s výnimkou odsúdení, ktoré sú z hľadiska ukladania trestu zákazu činnosti predmetom aktuálneho trestného konania (čo taktiež spĺňam), je to dôvodom pre neuloženie takéhoto trestu, a to v zmysle ust. § 438d Trestného zákona (napr. aj rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 09.03.2021, sp. zn. 2To/103/2020).

Z vykonaného dokazovania uskutočneného na hlavnom pojednávaní vyplynulo, že u mojej osoby sú dané mimoriadne okolnosti spôsobilé aplikovať ust. § 438d Trestného zákona. Odsúdenie za skutok spáchaný pred rokom 2011 sa odohral za mimoriadnej situácie, kedy sa som sa presúvala z jedného rodinného domu do druhého, teda pomerne krátku vzdialenosť, a to z dôvodu, že som sa ponáhľala za svojim maloletým synom, ktorý bol bez dozoru, a o ktorého sa ako matka veľmi bála, nakoľko sa samovoľne vybral do predmetného domu, kde sa mu mohlo čokoľvek stať, nakoľko bol ešte v takom veku, kedy nemôže ostať dieťa samo. Chcem zdôrazniť aj to, že pri tomto skutku nedošlo k žiadnej ujme na zdraví. Nehovoriac o tom, že šlo o skutok, ktorý sa odohral pred takmer 25 rokmi, čo je samo o sebe mimoriadnou okolnosťou umožňujúcou ustanovenie § 438d Trestného zákona aplikovať, a to v zmysle vyššie citovanej judikatúry.

Rovnako aj skutok, ktorý je predmetom tohto trestného konania, sa odohral za mimoriadnych okolností, nakoľko mi zavolať môj priateľ s tým, že potrebuje pomoc, po tom, čo sme sa spolu pohádali mu prišlo zle, pričom ten má už v súčasnosti 70 rokov a trpí viacerými chorobami, najmä srdcovými, čo ju primálo k tomu, aby si sadla za volant.

Rada by som zdôraznila, že mimoriadne okolnosti, o ktorých hovorí ust. § 438d Trestného zákona, nemožno vyhodnocovať priveľmi prísne, nekompromisne a stanovať na pojem mimoriadnych okolností príliš reštriktívne kritériá, nakoľko v takýchto prípadoch by toto ustanovenie stratilo akýkoľvek význam, resp. by sa stalo neaplikovateľným na žiaden prípad. No najmä ide o ustanovenie reatroaktívne, a to v neprospech páchatel'ov, čo je nutné taktiež zohľadniť pri jeho výklade a aplikácii na konkrétny prípad, nakoľko už len samotné znenie tohto ustanovenia značne znevýhodňuje páchatel'ov, nakoľko sa takáto sprísňujúca právna úprava vzťahuje aj na prípady a skutky, ktoré boli spáchané pred účinnosťou zákona, ktorým bol trest zákazu činnosti na doživotie zavedený.

Nehovoriac o tom, že som aj svojim následným správaním preukázala snahu o nápravu, a to absolútne dobrovoľne, bez akéhokoľvek náznaku účelovosti. Svoj skutok som úprimne oľutovala, spôsobilo mi to dokonca značné psychické problémy, pričom som sa krátko po spáchaní skutku nechala hospitalizovať v nemocnici, kde som sama dobrovoľne vyžiadala nástup na protialkoholické liečenie, ktoré sa začalo dňa 03.06.2025, pričom o tejto skutočnosti som predložila aj listinné dôkazy. Jednalo sa o moje dobrovoľné rozhodnutie, kedy som si sama takéto liečenie vyžiadala, čo jednoznačne dokazuje moju snahu o nápravu a o vedenie riadneho života. Ku skutku som sa priznala, úprimne ho oľutovala, pričom

vodičské oprávnenie budem určite v mojom živote ešte potrebovať, nakoľko ako už bolo uvedené, môj partner má viaceré zdravotné problémy, ktoré sa s pribúdajúcim vekom budú pravdepodobne len stupňovať, čo si objektívne vyžaduje byť samostatný a spôsobilý presúvať sa na rôzne vyšetrenia, čo by bolo v prípade doživotného trestu zákazu činnosti veľmi komplikované, nakoľko by sme sa stali spolu aj s mojím partnerom odkázaní na pomoc druhých. S poukazom na to, že moji synovia, a teda moja najbližšia rodina ani len nebýva v mojom blízkom okolí, nemám sa ani na koho v tomto smere veľmi obrátiť.

Trest nemá plniť len represívnu funkciu, avšak aj vytvárať podmienky k náprave páchatel'a, čo doživotný trest zákazu činnosti určite nespĺňa, nakoľko sa pri ňom vytráca motivácia k polepšeniu sa. Nehovoriac o tom, že trest má mať čo najmenší vplyv na rodinu obžalovanej a na jej blízke osoby. Na základe vyššie uvedených skutočností som presvedčená, že u mojej osoby sú dané okolnosti hodné osobitného zreteľ'a, ktoré relevantne odôvodňujú, aby doživotný trest zákazu činnosti súdom uložený nebol.

Tomu, že takýto trest nemusí byť vždy nevyhnutne, obligatórne uložený (i keď je v zákone takto formulovaný), a teda nemusel byť uložený ani v mojom prípade, prisvedčuje aj už opakovane zmienené ustanovenie § 39 Trestného zákona. Z odlišného stanoviska sudcu E. K. D. odôvodneniu nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 18/2020 z 25. septembra 2024 vyplýva, že ustanovenie § 39 je (avšak len čiastočným) riešením pre neuloženie doživotného trestu zákazu činnosti. Z jeho stanoviska nesporné vyplýva možnosť aplikácie tohto ustanovenia aj na prípad trestu zákazu činnosti na doživotie. Tento právny názor vyplýva aj z rozhodovacej činnosti viacerých odvolacích súdov, ktoré pri neuložení doživotného trestu zákazu činnosti aplikujú § 39 Trestného zákona, ako aj z Odlišného stanoviska sudcu A. A. k výroku a aj odôvodneniu nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 18/2020 z 25. septembra 2024, v zmysle ktorého ust. § 39 Trestného zákona ponúka možnosť výkladu, že nie je vylúčené maximálne mimoriadne zníženie ani pri treste zákazu činnosti na doživotie. Z uvedeného je zrejmé, že priestor pre neuloženie doživotného trestu zákazu činnosti je aj v ustanovení § 39 Trestného zákona, pričom s ohľadom na mnou učené vyhlásenie, malo dôjsť k mimoriadnemu zníženiu trestu zákazu činnosti s poukazom na odsek 5 tohto ustanovenia.

Na záver si dovoľím ešte zacitovať z vyššie zmieneného stanoviska E. K.: „Súhlasím s väčšinovým názorom pléna ústavného súdu v tom, že posudzovanú sankciu bolo potrebné podrobiť testu proporcionality, keďže „... trestná sankcia musí byť úmerná a rozumná, teda len v miere nevyhnutnej pre splnenie účelu trestu“. Úmernosť a rozumnosť sankcie možno dosiahnuť len tak, že súdy budú mať pri rozhodovaní priestor na individuálne posúdenie okolností konkrétnej veci, pretože práve ignorovanie odlišností môže v konečnom dôsledku znamenať, že uložený trest bude vo výsledku neprimeraný, a preto nespravodlivý. Ako správne argumentoval krajský súd v podanom návrhu – „... individualizácia trestu je prostriedkom na dosiahnutie primeranosti trestu, pričom len primeraný trest je trestom spravodlivým...“. Pravidlá stanovené zákonodarcom podľa môjho názoru pre tento trest neumožňujú, aby súd pri rozhodovaní prihliadal na konkrétne a individuálne okolnosti prípadu. Pripomínam, že ide o taký trest, ktorý musí byť pri splnení zákonom ustanovených podmienok uložený obligatórne. 5. Mimoriadne zníženie trestu (§ 39 Trestného zákona) je len čiastočným riešením. Skrátene doživotného trestu totiž v skutočnosti nerieši hlavný problém tohto trestu – a síce to, že ho nemožno opätovne prehodnotiť (Vinter a ostatní proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok 2 Európskeho súdu pre ľudské práva z 3. 11. 2022, č. 66069/09 a 2 ostatní). Individuálne okolnosti prípadu podľa mňa v prípade doživotných trestov nevyhnutne musia zahŕňať možnosť ich opätovného prehodnotenia s odstupom niekoľkých rokov. Ak má trest viesť k náprave páchatel'a, potom mu nesmieme zobrať nádej. Nádej, že trest raz vykoná, nádej, že sa môže polepšiť, že má zmysel polepšiť sa. Okolnosti prípadu môžu poukazovať na to, že v čase rozhodovania o vine a treste je doživotný zákaz viesť motorové vozidlo trestom primeraným, no s odstupom niekoľkých rokov sa vzhľadom na jeho ďalší život a nápravu môže javiť ten istý trest ako zjavne neprimeraný. 6. Nemožno prehliadať skutočnosť, že doživotné tresty v sebe nesú ďalší neodvratiteľný následok. Takýto trest totiž nemožno zahľadiť, keďže sa vykoná až smrťou. Bezúhonnosť je pritom jednou z podmienok vykonávania mnohých povolaní a je aj podmienkou podnikania. Spôsobenie dopravnej nehody v mladom veku tak môže mať pre páchatel'a doživotné dôsledky, ktoré však v konečnom dôsledku nemusia nevyhnutne súvisieť so samotnou podstatou spáchaného skutku. 7. Drakonické tresty nenastolia poriadok v spoločnosti – častokrát je to presne naopak. Ako bolo povedané v náleze – „Ak trestanie nie je účinné, stráca svoj zmysel a stáva sa len prostriedkom bezúčelnej represie, ktorá na mieru kriminality – protiprávneho konania zasahujúceho do základných práv a slobôd - nemá žiadny vplyv.“. Trest bez nádeje neprináša polepšenie, ale len

beznádej, ktorá, naopak, môže viesť k recidíve (akokoľvek formálne zákonodarca zabezpečí, aby tomu tak nebolo). Všetci potrebujeme nádej - aj nezodpovední vodiči.“

Súd sa podľa môjho názoru nedostatočne vysporiadal pri svojom rozhodovaní s viacerými hmotno-právnymi ustanoveniami vzťahujúcimi sa na uloženie trestu, ktorý by bol primeraný a zohľadňujúci všetky okolnosti tohto prípadu. Chcem opätovne zdôrazniť, že som sa ku skutku priznala a úprimne som ho oľutovala, pričom som uskutočnila všetky kroky smerujúce k mojej náprave, čo mal súd pri ukladaní trestu taktiež reálne zohľadniť.

Dovolila som si na tomto mieste vo väčšom rozsahu zacitovať z nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorými rozhodol o nesúladnosti jednotlivých ustanovení Trestného zákona s Ústavou SR, a to práve z dôvodov, pre ktoré ja považujem ustanovenie § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona za rozporné s Ústavou SR, pričom závery, resp. dôvody, pre ktoré Ústavný súd SR skonštatoval protiústavnosť viacerých ustanovení Trestného zákona, sa jednoznačne vzťahujú aj na ustanovenia § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona. Ústavný súd SR vidí protiústavnosť v ustanoveniach, ktoré súdom prikazujú v určitých prípadoch ukladať konkrétny trest obligatórne, a taktiež vzhľadom na problém aj v nemožnosti opätovného prehodnotenia takto uloženého trestu prostredníctvom rozhodovania o návrhu na podmienené upustenie od ďalšieho výkonu takéhoto trestu. Ja osobne však vidím protiústavnosť aj v tom, že sa toto ustanovenie vzťahuje aj na prípady, ktoré sa udiali pred nadobudnutím účinnosti ustanovenia § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona, a teda ide o uplatňovanie retroaktivity v neprospech páchatel'a, čo je z môjho pohľadu neprípustné, a taktiež v rozpore s Ústavou SR. Ak by odvolací súd chcel v mojom prípade postupovať podľa ustanovenia § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona, a rozhodol by sa neaplikovať ustanovenie § 39 ods. 5 Trestného zákona (i keď by ho podľa môjho názoru jednoznačne aj v tomto prípade aplikovať mal), resp. § 438d Trestného zákona, dovolila som si v záverečnom návrhu súdu navrhnúť, aby sa obrátil na Ústavný súd SR a podal návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona s Ústavou SR. I keď vyššie citované rozhodnutia Ústavného súdu SR, ako aj citované stanoviská jeho jednotlivých sudcov, a aj viacerých krajských súdov jednoznačne hovoria, že priestor pre neuloženie doživotného trestu je v § 39 Trestného zákona, a teda v mimoriadnom znížení trestu, (i keby tu neboli dané mimoriadne okolnosti predchádzajúceho odsúdenia v zmysle ust. § 438d Trestného zákona), tak aj napriek tomu považujú našu právnu úpravu obligatórných trestov za neprimerane prísnu a drakonickú, o to viac v prípade trestu zákazu činnosti na doživotie, pri ktorom ani len nie je priestor pre možnosť následného preskúmania jeho primeranosti, a práve z uvedeného dôvodu som si dovolila dať do pozornosti aj tento eventuálny návrh. Opakujem, že tento návrh som dala do pozornosti len ako návrh eventuálny, nakoľko zotrvávam na tom, že keď súd neaplikoval mimoriadne zníženie trestu zakotvené v § 39 ods. 5 Trestného zákona vo vzťahu k trestu zákazu činnosti, postupoval rozpore so zákonom a relevantnou judikatúrou, a taktiež zotrvávam na tom, že nezohľadnil všetky okolnosti, ktoré by odôvodňovali postup podľa § 438d Trestného zákona, v čoho dôsledku by nedošlo k uloženiu doživotného trestu zákazu činnosti, avšak pre prípad, že by sa odvolací súd s týmto právnym názorom nestotožnil, navrhujem, aby sa obrátil na Ústavný súd SR v zmysle môjho záverečného návrhu.“

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti obžalovaná navrhla, aby odvolací súd v zmysle ust. § 321 ods. 1 písm. d), e) Tr. por. napadnutý rozsudok v časti výroku o treste zrušil a v zmysle ust. § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozsudkom vo veci rozhodol a uložil trest, ktorý bude primeraný a nebude spojený s doživotným trestom zákazu činnosti, alternatívne žiadala, aby odvolací súd podľa ust. § 318 ods. 1 Tr. por. v spojení s ust. § 283 ods. 5 Tr. por. prerušil trestné stíhanie a podal návrh na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.

Na verejnom zasadnutí, ktoré sa vykonalo v neprítomnosti obžalovanej, prokurátor krajskej prokuratúry považoval napadnutý rozsudok za zákonný a správny vo všetkých jeho výrokoch, vrátane trestu zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel na doživotie, ktorého uloženie bolo v danom prípade obligatórne. Vzhľadom k tomu navrhol odvolanie obžalovanej ako nedôvodné zamietnuť.

Obhajkyňa obžalovanej poukázala na dôvody uvedené v písomnom odôvodnení odvolania. Zdôraznila, že pri ukladaní trestu mali byť v danom prípade aplikované ust. § 39 Tr. zák. a § 438d Tr. zák. Vzhľadom k tomu navrhla, aby obžalovanej nebol uložený trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel ako trest doživotný.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací na základe odvolania obžalovanej zistil, že bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote proti rozhodnutiu, proti ktorému bolo prípustné. Následne

v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku rozsudku o treste. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, by prihliadol len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. vo vzťahu k tomuto výroku, čo však zistené nebolo. Po uvedenom procesnom postupe dospel k záveru, že odvolanie obžalovanej bolo podané dôvodne.

Po splnení prieskumnej povinnosti podľa § 317 ods. 1 Tr. por. totiž dospel krajský súd k inému záveru ako okresný súd, a keďže odvolanie obžalovanej v tomto smere považoval za dôvodné, nakoľko jej bol uložený neprimerane prísny trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá, napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Tr. por. zrušil v tejto časti výroku o treste a následne rozhodol podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozsudkom tak ako je uvedené v jeho výrokovej časti.

Primárne je nutné konštatovať, že výrok o vine obžalovanej, ktorým bola uznaná za vinnú z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., na tom skutkovom základe ako je vyššie uvedený, už nadobudol právoplatnosť, nakoľko obžalovaná vyhlásila podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., že je zo skutku vinná, následne okresný súd jej vyhlásenie uznesením prijal a rozhodol rozsudkom.

Pri úvahách o určení druhu trestu a jeho výmery mal krajský súd za to, že okresný súd správne u obžalovanej zistil jednu poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák., t.j., že sa k trestnému činu priznala a úprimne ho oľutovala a správne u nej nezistil žiadnu priťažujúcu okolnosť, teda ich pomer bol 1:0, pričom podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. prihliadol aj na mieru závažnosti poľahčujúcej okolnosti, ktorá nezanedbateľne vyznievala v jej prospech. Okrem toho nemožno opomenúť § 39 ods. 5 Tr. zák., podľa ktorého pri vyhlásení viny na hlavnom pojednávaní môže súd uložiť trest odňatia slobody znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Za uvedený prečin bolo možné uložiť trest odňatia slobody až na 1 rok. Okresný súd obžalovanej uložil trest odňatia slobody, ako najprísnejší druh trestu, vo výmere 6 mesiacov, teda v polovici zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Zároveň obžalovanej, okrem podmieneného odkladu výkonu tohto trestu na relatívne dlhšiu skúšobnú dobu 2 roky a 6 mesiacov, uložil aj probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe a taktiež zákaz požívania alkoholických nápojov. Celkovo tento druh uloženého trestu za daných okolností možno považovať skôr za prísnejší, avšak nie neprimeraný a z tohto dôvodu krajský súd v tejto časti výrok o treste nezmenil, prihliadajúc aj na to, že obžalovaná spáchala trestné činy pod vplyvom alkoholu.

Pokiaľ ide o trest zákazu činnosti zákonom ustanovená trestná sadzba predstavovala rozpätie od 1 roka do 10 rokov a po úprave podľa § 61 ods. 3 Tr. zák. od 5 rokov a 6 mesiacov do 10 rokov.

Podľa § 61 ods. 5 písm. a) Tr. zák. súd uloží trest zákazu činnosti na doživotie, ak odsudzuje páchatel'a za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, hoci už bol za taký trestný čin, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, dvakrát odsúdený.

Podľa § 438d Tr. zák. ustanovenie § 61 ods. 3 a 5 sa vzťahuje aj na osobu, ktorá bola odsúdená za niektorý z trestných činov uvedených v § 61 ods. 3 alebo 5 pred 1. novembrom 2011, ak táto osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 61 ods. 3 alebo 5 po 1. novembri 2011. Súd však nemusí vziať do úvahy odsúdenie uložené pred 1. novembrom 2011, ak by vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov bolo pre páchatel'a použitie trestnej sadzby trestu zákazu činnosti ustanovenej v § 61 ods. 3 alebo 5 neprimerane prísne.

Na rozdiel od okresného súdu mal krajský súd za to, že použitie trestnej sadzby podľa § 61 ods. 5 písm. a) Tr. zák. by bolo pre obžalovanú neprimerane prísne vzhľadom na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich prípadov. Na začiatok je potrebné zdôrazniť, že obžalovaná už tresty uložené v prvých dvoch posudzovaných prípadoch vykonala a hľadí sa na ňu ako keby odsúdená nebola, pričom táto skutočnosť vyznieva zásadne v jej prospech oproti stavu, ak by tieto odsúdenia zahladené neboli.

V prvom prípade obžalovaná osobným motorovým vozidlom narazila do protiidúceho vozidla, hladina koncentrácie alkoholu v jej dychu bola stanovená na 1,35 promile, pričom spôsobila poškodenú škodu na majetku, ktorá nepresiahla výšku 5 000,- eur, avšak nespôsobila žiadnu škodu na zdraví.

V druhom prípade obžalovaná viedla osobné motorové vozidlo bez spôsobenia dopravnej nehody, hladina koncentrácie alkoholu v jej dychu bola stanovená na 1,22 mg/l, teda nespôsobila žiadnu škodu na zdraví, ani na majetku.

Druhý z posudzovaných trestných činov bol spáchaný v roku 2019, avšak prvý už v roku 2000, t.j. približne 25 rokov pred spáchaním tretieho trestného činu, ktorý bol obžalovanej kladený za vinu v tomto trestnom konaní. Práve tak dlhý odstup času je ďalšou významnou okolnosťou vyznievajúcou výrazne v jej prospech. Vychádzajúc z rozhodujúcich skutočností krajský súd neaplikoval pri ukladaní trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá § 61 ods. 5 písm. a) Tr. zák., pretože uloženie takéhoto trestu na

doživotie by bolo pre obžalovanú neprimerane prísne, pričom nevzal do úvahy prvé z posudzovaných odsúdení.

Dôležitou bola tiež skutočnosť, že obžalovaná okrem dvoch predchádzajúcich odsúdení, nemala iný záznam v odpise registra trestov, teda nejde o osobu s bohatou kriminálnou minulosťou, práve naopak, táto viedla riadny život. Okrem toho pri ukladaní trestu v prebiehajúcom konaní prihliadol taktiež na osobné, rodinné a pracovné pomery obžalovanej, tak ako sú uvedené v odôvodneniach odvolania a napadnutého rozsudku, súčasne bolo potrebné vziať do úvahy aj § 34 ods. 3 Tr. zák.

Napokon obžalovaná bola za priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ktoré však nespáchala závažným spôsobom, sankcionovaná len dvakrát pokutami vo výške 10,- eur. Nemožno opomenúť ani to, že v tomto prípade obžalovaná nespôsobila žiadnu škodu na zdraví, ani na majetku. Vzhľadom k tomu odvolací súd popri uloženom najprísnejšom druhu trestu a to trestu odňatia slobody, uložil obžalovanej trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá pod stredom zvýšenej trestnej sadzby pre tento druh trestu podľa § 61 ods. 3 Tr. zák. a to vo výmere 7 rokov.

Po komplexnom posúdení vyššie uvedených relevantných skutočností a okolností dospel krajský súd k záveru, že uloženie trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu s probačným dohľadom za súčasného uloženia uvedeného obmedzenia, taktiež uloženie trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá, a to v daných výmerách popri sebe, zabezpečí v dostatočnej miere dosiahnutie účelu trestu a zároveň obsahuje v primeranom rozsahu prvky represie, ako aj prvky generálnej a individuálnej prevencie, pričom takýto trest zodpovedá všetkým požiadavkám vyplývajúcim z § 34 ods. 1, 4 Tr. zák. a súčasne i z ďalších ustanovení, ktoré upravujú zásady ukladania trestov.

Odvolací súd považoval návrh obžalovanej na prerušenie trestného konania a následné podanie návrhu na začatie konania pred Ústavným súdom SR za takéhoto stavu za nadbytočný a nedôvodný.

Krajský súd po preskúmaní zákonnosti a odôvodnenosti napadnutého výroku o treste, z vyššie uvedených dôvodov o odvolaní obžalovanej, považujúc ho za dôvodné, rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.